

Hilari Bojd

*Četvrtkom
u parku*

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Hilary Boyd

THURSDAYS IN THE PARK

Copyright © 2011 by Hilary Boyd

Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Tildi, nadahnuću i razlogu što sam četvrtkom
bila u parku, s ljubavlju.*

Prvo poglavlje

„Ne bi trebalo toliko da piješ“, šaptavo prosikta Džordž dok su vrele letnje večeri hodali tihim pločnikom ka kući.

„Nisam popila više od tri čaše“, negodovala je Džini.
„Svakako nisam pijana.“

Otključala je vrata i otišla do kuhinje. Bilo je toplo, vrućina, čak i u pola jedanaest uveče. Bacila je ključeve i tašnu na sto i otvorila francuski prozor što vodi na terasu.

„Opako je neprijatno kad si tako kreštava i glasna“, nastavio je Džordž kao da ništa nije rekla. „Kao da koga zanimaju eksperimenti s vitaminima. Da nisi tako pijana, videla bi da je čovek umro od dosade.“

Džini je pogledala muža, zapanjena otrovom u njegovom glasu. Cele večeri je bio neuobičajeno napet, naprasit i pre nego što su pošli kod Marije i Tonija. A onda, jedva što su i kafu popili, skočio je i rekao kako moraju da krenu, uz neuverljiv izgovor da ima rano sastanak, a ona je znala da ga nema.

„Nisam bila pijana, Džordže. *Nisam* pijana. On me je uporno zapitkivao“, tiho mu je rekla. Džordž je podigao ključeve sa stola i okačio ih na jednu od kukica uz ulazna vrata. Nad svakom kukicom je Džordžovim brižljivim, ujednačenim rukopisom bilo obeleženo: Džordž – K, Džini – K, Džordž – A, Džini – A, Rezervni K, Rezervni A, što je označavalo njihove ključeve od kuće i auta.

„Hajde da popijemo nešto napolju. Pretoplo je za spavanje.“ Proverila je izraz muževljevog lica da vidi je li joj oprošteno, ali iza teških naočara s okvirom od kornjačevine, oči su mu bile napregnute.

„Ubeđen sam da je mislio kako flertuješ“, nastavio je zureći u ženu.

„Zaboga više.“ Džini se skratio dah, pa je skrenula pogled obraza oblivenih rumenilom. Nije pocrvenela zbog griže savesti – taj čovek je bio mršav, spečen, s potamnelim zubima: sasvim fin, ali ne i seksualno zanimljiv – već zbog nerviranja. Mrzela je rasprave. Odrasla u vlažnoj parohijskoj kući u Norfoku, posmatrala je majku kako guta očeve grube i nadmene naredbe, ne dovodeći u pitanje njegovo pravo da je tako zlostavlja. Džini je živela u strahu od njega, ali je upamtila i kako je u sebi sokolila majku i nadala se da će kad-tad prasnuti, suprotstaviti se njegovom siledžijstvu i zaricala se da sama nikad neće dozvoliti da se neko prema njoj tako ponaša. Poverovala je da je blagorodni Džordž suprotnost njenom ocu.

Džordž je izvio obrve. „Pocrvenela si.“

Duboko je udahnula. „Hajde, sipaj nam po armanjak pa da sednemo napolje i ohladimo se.“ Primitila je kako zvuči ulagivački i ljutnula se na sebe. „Video si ga“, slabašno je

dodala pa pošla na terasu. Osetila je kako joj se adrenalin trza po telu i kako je najednom prosto umorna.

„Ja ću se popeti“, rekao je, ali nije krenuo, samo je stajao, onako visok i mršav, kao da se skupio i ukopao nasred kuhinje. Izgledao je izgubljen u mislima, očigledno zaboravivši glupu napetost na onoj večeri.

„Džordže... šta to... šta nije u redu?“ Prišla mu je i zagledala mu se u lice. Sa zaprepašćenjem je spazila teško, prazno beznađe kakvo nikad dotad nije primetila u njegovim smeđim očima. „Džordže?“

Na tren ju je onako ukočeno pogledao u oči. Kao da je nešto zaustio, ali se onda samo naglo okrenuo.

„Da li se danas nešto dogodilo?“

„Dobro mi je... dobro.“ Presekao joj je pitanje. „Ništa se nije dogodilo. Šta bi se dogodilo?“ Videla je da rasejano grči i razvlači lice, kao da pokušava da promeni izgled, a onda se uputio k stepeništu. „Dolaziš li?“, promrmljao je usput.

U spavaćoj sobi nije bilo vazduha i bilo je zagušljivo od vreline tog dana, uprkos širom otvorenom prozoru. Džordž se okrenuo njoj kad je legla pa joj je dugim prstom prešao preko obraza, usana, onda joj polako pošao šakom niz telo, odlučnim pokretom punim želje. Ona njega nije poželela, ali u milovanju mu je primetila izvesnu ustreljenost koju nije mogla da odbije. Doduše, nije to bilo vođenje ljubavi; kao da s njom nije ni imalo nikakve veze, mogla je da bude i sasvim neko drugi. U stvari, začudila se kad je shvatila da ni jedno ni drugo kao da nisu prisutni, onako nagi na vrelom, vlažnom čaršavu. Izgledalo je kao neko daleko uzgredno delanje, mehaničko, anonimno upražnjavanje seksa.

A onda se, sasvim neočekivano, Džordž naglo povukao, prebacio na leđa pa se naslonio na drveno uzglavlje, kao da mu se na čaršav upravo popela škorpija.

Džini je zatrepkala u njega u mraku. „Šta je bilo, šta ti je?“

Muž joj je bez reči skočio iz kreveta i upalio svetlo na svom noćnom stočiću. Stajao je tako nag, obgrlivši se preko grudi, i zurio u ženu. Jedva se uzdržala da se ne trgne pred njegovim hladnim praznim pogledom.

„Ne... ne mogu to... da radim.“ Govorio je polako, obazrivo, kao da opipava reči.

Pružila je ruku k njemu, ali je on digao dlan, kao da se brani od nje iako se nije ni makla sa svoje strane kreveta. Drugom rukom je dohvatio donji deo tamnoplave pidžame, pa ga je stisao uz telo, kao štit.

„Ne razumem, Džordže. Objasni mi. Reci šta misliš.“

Džini je imala utisak da joj dah neprijatno zastaje u grlu kad je sela i okrenula se prema njemu.

Nije joj odgovorio, samo je stajao. Kad je progovorio, zvučao je kao davljenik koji odbija da ga spasu. „Mislim... ne mogu ovo više.“

„Šta ne možeš? Džordže?“

Okrenuo se od nje, podigao naočare sa stočića i pošao k vratima.

Džini je skočila i potrčala za njim. „Kuda ćeš? Džordže? Ne možeš me tek tako ostaviti. Jesam li ja nešto uradila? Molim te... reci mi.“

No Džordž ju je odbio jedva je i pogledavši. „Spavaću u gostinskoj sobi.“

Ne mogu ovo više. Te reči su je proganjale dok je sama ležala u izgužvanom krevetu, zaprepašćena i zbunjena iznad svega.

Njihov dvadesetdvogodišnji zajednički život bio je sređen, moglo bi se čak reći pomalo dosadan. Nikad se nisu svađali jer je Džini prihvatila Džordžovu naizgled dobrodušnu potrebu da upravlja njom. A te noći se osetila kao da ju je neko mimo njene volje posadio na vrh vulkana koji je naprasno rešio da eruptira. Šta joj je spopalo muža?

Ujutro se Džordž ponašao kao da se ništa nije dogodilo.

Sišla je u spavaćici i zatekla ga u kuhinji okupanoj suncem kako postavlja šolje i tanjire za doručak, teglu marmelade, maslac u posudi s poklopcem u obliku krave, baš kao što je uvek radio.

„Šta je bilo ono sinoć?“ Iscrpljena se sručila za kuhinjski sto.

Digao je pogled s električnog bokala koji je punio vodom kao da ga njeno pitanje zbunjuje.

„Ništa nije bilo. Bio sam umoran.“

„I to je sve?“, zblanuto je nastavila. „Samo to imaš da kažeš?“

Stežući bokal, izvio je obrve.

„Džini, nemoj po običaju da od ovoga praviš dramu. Imam briga na poslu. Rekoh ti da sam umoran.“

Spustio je bokal na električno postolje pa pomerio prekidač, zatim zagladio kravatu nad besprekornom belom košuljom pa je uvukao za pojas sivih pantalona s prugicama koje su se držale na skerletnim tregerima.

Džini je čekala, a na tren se zapitala je li sve samo umislila. „Džordže, sinoć si pobegao od mene kao da mi je odjednom niklo deset glava. Ne moram ja da pravim dramu.“

Džordž je nehajno prošao iza nje, pa kad ju je kratko poljubio u glavu, osetila je blag miris sapuna za brijanje koji mu je kupila za Božić. „Neću da pričam o tome.“ Otvorio je frižider.

„Hoćeš li đus? Barim ti jaje.“

Više nikad nije spavao s njom u krevetu. Sad, skoro deset godina posle te noći, Džini je ležala i slušala čvrst muževljev korak po patosu iznad sebe. Nije još bilo ni pola šest, ali to je već kasno za Džordža. Pratila je kako kao i obično odlazi do kupatila, čula vodokotlić, vodu u cevima, pa njegove korake uzduž i popreko po sobi dok prikuplja odeću. Za trideset dve godine braka ništa nije promenio u ustaljenim navikama, samo što njoj nije dozvoljavao da u njima učestvuje sve od one čudne noći. A ni dan-danas nije ništa bolje shvatala zbog čega je to uradio. U početku ga je skoro svakodnevno gnjavila da joj objasni. Ako se zabrinuo što je naprasno zanemoćao, s tim bi mogli da se izbore. Ako je nešto što je ona uradila, samo reci. *Vrati se u naš krevet, molim te, Džordže, molim te* – preklinjala je, ulagivala mu se, ponižavala u želji da se sve vrati na staro.

Tad se incident užasno i bolno isprečavao pred svaki njihov razgovor, ali sve to vreme Džordž ništa nije rekao, prosto i otvoreno je odbijao da s njom o tome govori – nije bilo nikakvog razloga, nije ona kriva, a on neće, možda ne može, s njom da priča o tome. Džini se umorila od stalne napetosti pa se na kraju jednostavno predala, nikom ništa nije rekla, pa čak ni najboljoj prijateljici Riti, zato što se nekako čudno stidela. Svakako se to moralo negativno

odraziti na njenu seksualnost, uprkos Džordžovom ubeđivanju u suprotno.

Skrhanog samopouzdanja, od one noći više nije pokušavala da ga zavede. Samo jednom, oko godinu dana posle toga, došao je sa Džini do sad njene spavaće sobe, pa su pijano počeli da se pipkaju, u odeći, preko pokrivača. Međutim, gotovo istog časa, čak i kroz izmaglicu alkohola, osetila je mučnu neodlučnost u muževljevom milovanju. Ruka mu je podrhtavala, nimalo posvećeno, na njenoj koži, telo mu se povlačilo od njenog, čak i kad ju je poljubio u usta. A onda, kao i ranije, iznenada mu je zavesa pala i on ju je odlučno odgurnuo, kao da je neka pokvarena zavodnica, pa je brzo i bez reči ustao s kreveta i izašao iz sobe.

Brak im se promenio. Naravno, ne odmah: pre je to bilo lagano, bolno čiljenje osećanja, a Džini je gnev zbog muževljevog ćutanja – koje je bilo gore i od samog ružnog događaja – obuzdala, smatrala ga neizbežnom žrtvom za brak. Detinjstvo joj je bilo obeleženo žrtvovanjem. *Isus je umro da bismo mi živeli. Upamtite to i budite zahvalni. Amin* – bila je omiljena očeva molitva. Život zagriženo pobožnog časnog oca Dikensona zasnovan je na gruboj dužnosti bez radosti, a on je to isto očekivao i od svoje porodice, koja je u parohijskoj kući u tišini iščekivala njegovu strogo nametanu volju.

Džordž joj je ubrzo kupio lokal, moguće kao nekakvu iskripljenu kompenzaciju, a ona se bacila na posao puna energije i oduševljenja. I uspela je. Prodavnica zdrave hrane *Nar* nalazila se na Hajgejt Hilu. U njoj je prodavala uobičajene vitamine, biljne preparate i sušeno voće, ali i organsko povrće, sireve, sveže ceđene sokove i napitke,

divne hlebove od celog zrna i delikatesne namirnice. Postepeno je stekla stalne kupce, pa su neki od njih dolazili izdaleka da kupuju kod nje, ali je, posebno leti, privlačila i prolaznike što su išli na izlet na Hamsted Hit.

Mora da se uspavala sedeći jer je odjednom čula Džordža kako kaže: „Dobro jutro.“ Posmatrala ga je kako pažljivo spušta šolju s vrelinim čajem na noćni stočić. „Dan je veličanstven.“ Bodro je razvukao teške zastore i pustio ranoprolećno sunce da preplavi sobu, pa se, podbočen, osmehnuo Džini. Sedu kosu je uredno začešljao, a naočare s okvirom od kornjačevine stajale su mu, kao i obično, ukrivo – jedno uvo mu je više od drugog, što su shvatili pre mnogo godina, mada se na prvi pogled uopšte nije primećivalo – a to mu je davalo ranjiv izgled.

„Šta danas planiraš?“

Zevnula je. „Imam razgovor s novom devojkom za radnju. Posle poslednje koju je izabrala, Jola nema poverenja u svoj sud. Treba da se sastanem s novim snabdevačem veganskih paketa s ručkom, da proverim polovnu rashladnu vitrinu – ona uz izlog je prestara. A onda Eli.“ Oboje su se nasmešili kad je pomenula njihovu unuku. „A ti?“

Džordž je prišao vratima uobičajenim skakutavim korakom. „Ni izbliza toliko koliko ti, matora. Posle podne idem na golf. Zagrlj tu slatkicu i u dedino ime.“

Govorio je namerno veselo, ali je ona primetila – kao i uvek otkad mu je pre pet godina osiguravajuća kompanija za koju je čitavog veka radio „ponudila“ preranu penziju – želju da deluje zauzetije nego što je bio. Samo jednom je to pomenuo, nekoliko meseci pošto je napustio posao:

taj osećaj da je sad „pomalo rezervni deo“, kako je rekao. To im je pak promenilo odnos. U početku je ona osećala krivicu kad je svakodnevno uobičajeno oduševljeno odlazila na posao i njega ostavljala da dokono lebdi između dve partije golfa. Ipak se pribrao i vratio dečačkom hobiju kupovine starih satova, rastavljanja na delove i popravljanja, pa je kuća bila puna satova: sa svake moguće strane čulo se kuckanje, uglavnom neusaglašeno, kao da su police i stolovi bili živi. Samo je u Džininjoj spavaćoj sobi bilo tiho. Svejedno je osećala da se opsesivna priroda njenog muža, obuzdana dok je imao korisnu karijeru, sad polako razbuktava. A s opsesivnošću i neprijatno poznata potreba da upravlja njom. To je oduvek stajalo među njima, ali odnedavno kao da je izgubilo sportski karakter.

Drugo poglavlje

Kad je Džini tog popodneva skrenula u ulicu svoje kćerke Čanti, osetila je sve veću napetost. Da je Čanti tu, bilo bi dobro: Džini i njen zet Aleks umeju da se lepo drže u društvu. Međutim, Čanti je na poslu, radi kao urednik dokumentarnog programa Kanala 4 – izgledalo je da na poslu provodi više sati nego što ih ima u danu. Kad bi se Džini i Aleks našli sami, sve je više ličilo na meksičku sapunicu.

Popela se uz stepenice pred viktorijanskom kućom u nizu pošto je prvo pomerila praznu zelenu kantu za reciklažu koju su đubretari nemarno bacili na stazu.

„Džin, izvoli.“ Zet je uspeo kiselo da se osmehne kad ju je propustio unutra.

Je li taj umetnički vonj obavezan?, zapitala se u sebi zadržavajući dah zbog ustajalog znoja njegove majice umrljane bojom. A onda je milioniti put pomislila: *Šta li samo Čanti nalazi u njemu?* Naravno, videlo se da je nekad bio „lep dečko“: imao je krupne plave oči i uvojke crne kao

ugarak, a umeo je da bude i šarmantan, samo kad tako reši. Njegov stav je smatrala samoživim i pomalo sitničavim, kao da mu svet nije pružio ono što je obećano. Bližio se četrdesetoj godini, pa je lepota izbledela ili nije išla za njim, a on se ponašao kao da jeste.

Džini je zaboravila zeta čim joj je dvogodišnja unučica raširenih ruku pritrčala široko se osmehujući, od čega su joj svetlele ogromne smeđe oči. „Đin, Đin...“

Džini se sagnula i podigla dete u naručje, pa je čvrsto stegla i zarila nos u Elinu čistu, slatku i meku kožu. „Kako ide, Alekse?“

Aleks je slegnuo mršavim ramenima. „Briga o deci nikad i nije bila moja odabrana muza.“

Džini se nije iznervirala. Sebi to nije mogla da dozvoli pred Eli. „Pa kad će izložba? Zar nije uskoro?“, vedro je rekla. Nije nameravala da ga podbode, samo se trudila da ćaska, ali joj je njegov podrugljiv osmeh pokazao da je to tako shvatio.

„Odložio sam je.“

Džini se okrenula od njega i pokupila Elin mantil i cipele. „O... baš šteta“, blago je rekla. „Hajde“, obratila se Eli, „obući ćemo se i otići u park da hranimo patke.“

„Nema svrhe smandrljavati nešto pod pritiskom. Događiće se kad se dogodi. Potreban mi je prostor.“ Stajao je uz kamin, oslonjen na ploču nad njim, i govorio kao da zabavlja goste na sedeljci. U dnevnoj sobi je bilo jedva nešto nameštaja. Na golom podu je bila samo jutana krpara, a u celoj sobi tek veliki mrki kožni kauč, fotelja s drvenim rukohvatima presvučena prljavonarandžastim materijalom, tabure i džinovski televizor ravnog ekrana. Džini je

znala da je to delimično stilistička odluka, budući da su jedini ukras slike, živopisne i uglavnom apstraktne, kao i moderno četvrtasto ogledalo iznad kamina. Očigledno su zaključili kako, dok je Eli mala, nema svrhe unositi išta što bi moglo da se obori, uništi ili povredi dete.

Džini je osetila da joj srce ubrzano kuca od gneva.

„Prostora“? Treba mu „prostora“? Taj nadmeni lezilebović lasičje njuške, koji Čantinu pogrešno usmerenu ljubav iskorišćava svakodnevno za hranu, odeću i krov nad glavom, a sam ni penija nije doprineo, pa još ne podnosi ni rođenu prelepu kćer, usuđuje se da se žali na „nedostatak prostora“! I kao vrhunac svega, po njenom mišljenju sve slike su mu neoriginalno, apstraktno đubre, pravljeno kao pod dejstvom Hodžkinove bolesti.

„Dovešću je oko pet.“ Pokušala je da se nasmeši, ali joj se činilo da joj se bes ističe na licu kao neonski znak.

„Svakako... kad stignete... videćemo se kasnije, medena.“ Aleks se sagnuo da poljubi kćerku u glavu i izbegne taštin pogled.

„Zapevaj pesmu za šest penija i džep pun raži.“ Džini je duboko udahnula i zapevala unuci dok su se pele uzbrdo, ka parku. Ljutila se na sebe što ne uspeva da se ponaša zrelije. Ali nije zaboravila kad se Čanti, u devetom mesecu trudnoće, srušila na kuhinjski pod svojih roditelja stiskajući u ruci čudovišnu poruku koju joj je Aleks ostavio:

Meni ovo ne ide

*Nisam spreman da postanem otac,
treba još toliko toga da postignem.*

*Oprosti mi, molim te.
Volim te, ali sve ovo je strašna greška.
Aleks x*

Poruka nije nažvrljana u bunilu i brzini, što beše još uvredljivije, po Džininom mišljenju. Ne, brižljivo je ispisana crnim, kitnjastim rukopisom na debeloj žučkastoj karti, pa još složeno u stupcu, kao pozivnica za žur.

Čanti doslovno nije mogla da diše, a kad je Džordž pozvao hitnu pomoć i ova je uz sirene odvezla u Urgentni centar, bilo je očigledno da se već porađa. Tako je taj čovek, kog bi sad trebalo da simpatiše i prihvata – čak i da voli – iz čiste sebičnosti doveo u opasnost život rođene, a i Džinine kćerke.

Eli je pak sve to uspešno prebrodila. Provela je četrdeset osam sati u inkubatoru, kako bi joj se stabilizovalo disanje, ali od početka nije izgledala nimalo krhko. Što ne treba zahvaliti Aleksu.

„Opet... opet, Đin“, navaljivala je Eli, a Džini joj je ponovo pevala i s uživanjem posmatrala kako joj se uz melodiju plavi uvojni ljuljaju tamo-amu.

Ako je Čanti rešila da mu oprosti, a Džordž – koji nije bio od onih što mnogo razmišljaju o tako nečem – uspeo da to prevaziđe, Džini nije. Svaki put kad bi ga ugledala, setila bi se kćerkinog lica, trajno uništenog suzama, dok se mesecima mučila sama s bebom pre nego što ju je Aleks udostojio povratkom.

Na igralištu nije bilo nikog osim jednog dečaka od oko pet godina i njegovog oca, koji su se brzo okretali na suprotnim stranama vrteške, vikali i smejali se.

„Juja... juja... dođi.“ Puštena iz kolica, Eli se zaletela na ljujaške. Džini je iz iskustva znala da bi to moglo da traje satima jer joj unuka gotovo zapada u trans kad se ljuja i svaki put kad bi pomislila da joj se baba ulenjila, podsticala ju je povcima: „Vise, vise!“

Danas Eli nije bila opčinjena ljujaškom, već dečakom i ocem. Lice joj je blistalo od smeha dok je posmatrala njihove vragolije. Tad je iznenada dečak pustio plavu ručku i potrčao k lopti po mekom asfaltu igrališta i uleteo tačno u pravac leta Eline ljujaške. Džini je čula povik: „Dilane!“, a istovremeno se bacila da uhvati ljujašku i cimne je pa zaustavi unuku dok je dečak veselo projezdio, potpuno nesvestan da je za dlaku izbegao gadan udarac.

„Dilane!“ Džini se okrenula i videla onog čoveka prebledelog i zaprepašćenog lica kako pritrčava sinu, pa umesto da ga izgrdi, samo ga čvrsto drži u zagrljaju, dok se ovaj ne izmigolji i vrati lopti.

Čovek se uspravio, a premda je bio krupan, pokreti su mu bili iznenađujuće elegantni i meki. Džini ga je posmatrala kako šakama prolazi napred-nazad kroz prozedu, oštru kosu i taj pokret ju je podsetio na dete koje se teši ćebencetom.

„Hvala vam“, rekao je. „Mnogo vam hvala.“

Džini je slegnula ramenima i osmehnula se. „To se stalno događa.“

„Dilanu ne sme da se dogodi, ni jedan jedini put.“ Zvučao je skoro beznađežno.

„Sin vam je dobro, proleteo je daleko“, umirivala ga je Džini pomislivši kako mora da nije dosad boravio na igralištima kad ga je ovo tako pogodilo.

Čovek ju je na tren pogledao belo. „O... zaboga ne, ovo mi nije sin, već unuk. Dilan je sin moje kćerke. Verovatno ste shvatili da ne dolazim često s njim. U stvari, ovo je tek četvrti put da mi je dozvolila.“ Duboko je disao. „A bio bi sigurno i poslednji da ga je ljuljaška udarila.“

„Doje... doje, Đini“, tražila je Eli. Bacila je oko na Dilanovu loptu. Džini je spustila unuku s ljuljaške, a ona je potrčala i stala pa se stidljivo upiljila u starijeg dečaka.

„Pusti da se i devojčica igra“, doviknuo mu je deda, ali na to Dilan uopšte nije obratio pažnju.

„A koliko godina ima vaša kćerka?“

Džini se nasmejala. „Izjednačenje... Eli mi je unuka... ima nešto preko dve.“

Zasmejao se i on te podigao ruke negodujući. „Zaista nisam laskao. Samo sam pretpostavio.“ S nelagodnom je skrenuo pogled.

Nastala je neprijatna tišina, pa se Džini obazrela za unukom, koja se potpuno predala jurcanju za Dilanom i loptom, pa bi radosno zacičala kad god bi je on pustio da mu se primakne.

„Čudno je to s unucima“, rekao je čovek pogledom prateći dečaka. „Nisam verovao da će biti ovako snažno.“ Izgledalo je gotovo kao da priča za sebe. „Onda sam shvatio da mi je on sve na svetu.“

Te reči su iznenadile Džini, ne stoga što nije verovala u njihovu iskrenost – ili u samo osećanje – nego zato što joj se činilo da je ta opaska isuviše lična da se kaže nekom sasvim nepoznatom.

„Znam... znam šta mislite“, odgovorila je iznenada jer je i sama bila preplavljena osećanjima prema unuci od

prvog trena kad je podigla Eli dok su čekali da se za to sićušno telo pripremi inkubator u bolnici. Bila je to bukvalno ljubav na prvi pogled. „Možda zato što se ne osećamo sasvim staro“, rekla je smešeći se.

Čovek se nasmejao. „To je svakako tačno.“

„Meni pomalo liči na drogu“, nastavila je. „Ako je ne vidim dva dana, javljaju mi se zavisnički simptomi.“ Nasmejala se i najednom postidela, sasvim britanski, zbog siline vlastitih osećanja. Pogotovo stoga što nije od onih majki koje dosađuju deci da im podare unuke. U stvari, kad joj je Čanti rekla da je zatrudnela, Džini se prepala, sebično se uplašila da će biti ometena u svojoj zauzetosti poslom.

Dilan je doskakutao do dede. „Deko, ona neće da me ostavi na miru... svaki put kad šutnem loptu, ona se namesti tu.“

„Dilane, mala je, budi dobar.“

Dečak ga je pogledao i nezadovoljno se namrštio, a Džini je pomislila kako je izuzetno lep, sa zlatastom kožom i svetlim, vodenozelenim očima.

„Hajde“, kazao mu je čovek, „poigraj se malo s njom. Ništa ti neće biti.“

Dilan je ljutito otišao, posesivno stežući loptu na grudima.

„Divno je dete.“

Čovek je ponosito klimnuo glavom. „I vaša unuka je divna.“

To je bilo tačno. Eli je uglavnom ličila na majku – snažna, plava i svojeglava – samo što je imala anđeosku plavu dečju kosu i krupne, meke smeđe oči na Džordža.

„Trebalo bi da krenem.“ Pozvala je unuku i pošla ka kolicima.

„Možda ćemo se opet sresti“, rekao je čovek.

„Možda.“

„Sad je Dilan sa mnom svakog četvrtka. Kćerka mi radi, a dadilja ide četvrtkom na zračenje u bolnicu – ima rak dojke.“

„O... nadam se da joj je bolje“, učtivo je promrmljala Džini.

„Tako imam priliku da viđam Dilana“, nastavio je ovaj, pa zastao. „Žao mi je, to zvuči bezosećajno. Nisam hteo da kažem kako sam srećan što ona ima rak dojke...“ Ućutao je.

„Svakako niste.“ Nasmejala se njegovoj zbunjenosti. „E pa, doviđenja.“ Požurila je da povede unuku kako bi poštedela čoveka dalje neprijatnosti.

Treće poglavlje

Džini je protresla vrele makarone sa sosom od paradajza i bosiljkom, pa ih prebacila u veliku plavu keramičku činiju. U prostranoj kuhinji je bilo tiho, sunce je bacalo mek, zlatan sjaj na baštu iza francuskog prozora. Ovu prostoriju je najviše volela, a tu su i provodili najviše vremena. Za Džini je džordžijanska kuća bila kruta i svečana, pa iako su sobe bile s visokim tavanicama i lepih proporcija, činile su joj se nekako tužne. No kuhinja je bila okrenuta jugu, puna svetla. Kad su je preuređivali, Džordž je hteo da ugrade tučani šporet na gas, ali je Džini želela uzan, savremen gasni *Bošov* štednjak i tople pločice od terakote umesto groznog linoleuma. Sad je to svetla, čista prostorija, s tir-kiznim kredencem, što se slagalo s bojom lajsni i vrata.

Džordž je bio vrlo zamišljen kad se vratio s golfa, pa je ćuteći sedeo za kuhinjskim stolom sa čašom crnog vina u ruci i blago mlatio papučom od prugastog somota na prekrštenoj nozi. Pred njim je na drvenom stolu stajao primerak časopisa *Tajm*, ali ga nije čitao. Zurio je u ženu.

„Zašto si se tako kasno vratila?“, pitao je.

Džini se steglo srce. *Evo počinje*, pomislila je.

„Išla sam da se vidim s proizvođačem nove organske salate. U *Poterovom baru*. Rekla sam ti.“

„Rekla si da je to u dva. Svakako tamo nisi provela pet sati.“

Muž ju je probadao pogledom, kao da pokušava da joj zaviri u dušu. Čak i s udaljenosti je osećala njegovu napetost.

„Posle sam opet otišla do radnje. Trebalo je nešto da obavim.“

Uzdahnula je i nepotrebno snažno tresnula činiju s makaronima na sto.

„Aha... a kad si se tačno vratila u radnju?“

„Prekini, Džordže, molim te.“

Oduvek je na Džordžovo smešno nadziranje odgovarala kao po uslovnom refleksu, da bi se tek naknadno setila kako, odgovarajući mu, potkrepljuje njegovu uznemirenost.

„Šta da prekinem? Samo sam se raspitivao kako si provela dan. Zar muževi to ne treba da rade?“

Džini je primetila da on duboko uzdiše i znala da je ispitivanje trenutno gotovo. Istini za volju, Džordž se potrudio i umirio pošto mu je onaj nevoljni grč minuo.

„Kako je bilo na golfu?“, upitala ga je spustivši pred njega komad svežeg parmezana koji je donela iz radnje. Džordž je obično stalno pričao o golfu i zabavljao je pripovedanjem o nepoštenju partnera s kojim igra četvrtkom. Ako je verovati njenom mužu, Deni je više uživao u varanju nego u samoj igri.

Međutim, te večeri Džordž je samo digao naočare na nosu i uzeo kašiku koju mu je žena spremila da se posluži.

„O... Lepo. Deni je, kao i obično, pobedio.“

„I?“ Džini je narendala sir preko testenine.

Opet je videla da joj muž duboko uzdiše.

„Džini.“ Zastao je, pa spustio šake na sto oko tanjira i podvukao palčeve pod njegovu grubu poledinu. „Nešto sam razmišljao...“

Džini se namrštila i čekala. Džordž je zvučao neuobičajeno smrknuto.

„De, nastavi“, nestrpljivo je rekla pošto joj muž ništa više nije rekao. „Unervozio si me.“

„O tome razmišljam već duže, pa mi se čini da je sad pravo vreme, budući da ti sledećeg meseca puniš šezdeset godina.“ Opet je zastao.

Džini je primetila da joj srce jače bije. Namerava li da joj kaže kako je napušta? Čudljivo je pomislila da možda ima ljubavnicu bar poslednjih deset godina pa je čekao da preostale godine provede u njenom zagrljaju. To bi moglo štošta da objasni. Stresla se. „Da?“, podstakla ga je.

„Znaš da već sto godina pričamo kako ćemo kupiti vikendicu? E pa, razmišljao sam i čini mi se da je besmisleno imati dve kuće kad nas je samo dvoje.“

Džini je klimnula glavom. „Možda si u pravu. Bilo bi lepo imati kuda da utekneš, ali opet tu je onaj pritisak da se uvek tamo ide, a vikend je meni najprometniji.“

Neko vreme su jeli u tišini.

„Nisam mislio baš to“, nastavio je Džordž igrajući se hlebom na tanjiru, mrveći ga pa vrteći mrvice i opet ih bacajući na gomilicu.

Džini je opet čekala, sva zbunjena dok joj je muž polako, pažljivo žvakao testeninu.

„Mislio sam da, umesto da kupimo vikendicu, prodamo kuću i preselimo se na selo. Da tamo živimo.“

„Šta?“ Džini se zapanjila. „Da prodamo ovu kuću? Je l' ti to ozbiljno?“

Džordž je trepnuo pa mućnuo vino po čaši pre nego što je otpio velik gutljaj. „Znam. Pozamašan je to korak.“

„Ali kuća je generacijama u tvojoj porodici.“

„Kakve to ima veze?“ Zvučao joj je iskreno iznenađeno.

„Zašto na selo? Kuda?“ Džini nije znala odakle da počne, tako je ovo bilo nenadano. Kad ga je upoznala sedamdesetih godina, Džordž je živeo u toj rasplinutoj kući na Hajgejtu. U to vreme je kampovao na kauču u sobi koju je zvao prepodnevna, među knjigama i stvarima pokojnog strica Rejmonda, i nije imao pojma šta će dalje. Upravo Džini je sve uzela u svoje ruke, popakovala teški viktorijanski nameštaj, smestila ga na tavan i kuću prevela u dvadeseti vek jarkim bojama i savremenim tkaninama. I pored vlastite uzdržanosti, oduvek je mislila kako Džordž voli tu da živi.

„Ali šta ću s radnjom, ne mogu da je ostavim“, nastavila je Džini, još zaprepašćena muževljevom izjavom.

„Pa zar nećeš u penziju kad napuniš šezdeset? Uskoro.“ Iscerio se.

„U penziju?“

„Džini, idućeg meseca puniš šezdeset. Sa šezdeset se ljudi penzionišu, bar žene. Često kažeš da ti je radnja noćna mora, da te umara. Ja sam godinama u penziji“, razložno je istakao.

Džini je ustala i, zaboravivši na večeru, počela da hoda po kuhinji. „Zaboga, Džordže. U današnje vreme to i nisu neke godine. A uostalom, treba ja da odlučim kad ću stati, a ne ti.“ Ošinula ga je pogledom.

„Ništa ja ne odlučujem... smiri se, hajde, matora.“ Džordž je zbunjeno zatresao glavom. „Očekivao sam da će ti se zamisao dopasti. Samo razgovaramo. Uvek pričaš kako voliš selo.“

„Prekini da me zoveš 'matora'. Znaš da to mrzim“, prasnula je. „Da, vikendom volim selo, da se uljuljkam uz knjigu, odem u poneku šetnju. Ali ne želim tamo da živim. I uopšte, u kom selu?“, ponovo je pitala.

Džordž je uzdahnuo. „Mislio sam u Dorsetu, blizu obale, kod Lajma. Tamo je lepo.“

Džini je zurila u njega. „Baš si podrobno razmišljao o tome, jelda?“

Muž joj je klimnuo glavom. „Hoću da odem iz Londona, Džini. Ne vidim zašto bismo više bili ovde. Tako bismo ti i ja počeli nanovo.“

„Nasmrt si se dosađivao dok si tamo odrastao“, podsetila ga je Džini prenebregavši poslednju opasku. Već dugo je podozrevala da mu se ne dopada što je tako predana poslu. Nije to nikad rekao, ali bilo je izvesnih naznaka.

„Da, ali tad sam bio pubertetlija. Sad je, očigledno, sve drukčije. U našim godinama od života očekujemo nešto drugo.“

„Možda ti očekuješ, ja ne“, uzvratila je Džini. „A šta je sa svim našim prijateljima, tvojim golfom? Šta je s Eli?“ Verovala je da će pominjanje unuke biti adut kojim će okončati ovu glupost.

„Eli može da nam dolazi u posetu, da ostaje za vikend i praznike. Ona bi tamo uživala, mnogo bi joj značilo da izađe iz Londona. A steći ćemo nove prijatelje. I u Dorsetu ima golf-terena, verovala ili ne.“ Džordž se cerio. „Slušaj, Džini, razmisli o tome, samo to tražim. Čini mi se smešnim da dvoje staraca trupkaju po ovoj kućerini, a otkad se gospođa Miler penzionisala, ovde čak nije ni čisto. Novac možemo upotrebiti u mnogo bolju svrhu.“

„Novac nije problem, kao što znaš. Čišćenje je u zapećku, ali to se može ispraviti. Jola ima prijateljicu koja bi dolazila nekoliko puta nedeljno. Samo treba to da organizujem.“

Pogledao ju je, donekle zabavljen, kao da ništa što ona kaže nema neki značaj. „Baš sam se zagrejao za ovo, matora.“ Govorio je tiho, u onom svom poznatom pritvorno blagom maniru, ali Džini je s užasom čula u tome njegovu rešenost.

„Rekla sam da me više tako ne zoveš. Nismo matori“, slabšno je promrsila. „Zaista, Džordže, nismo. Sredovečni smo.“

S time je razgovor završen, ali Džini je provela besanu noć. Džordž je uvek dobijao šta je hteo. Kuća je njegova i, na kraju krajeva, ako odluči da je proda, ona ne može da ga spreči. U tom pogledu je staromodan. Iako je ona poslovna žena i vodi uspešnu prodavnicu zdrave hrane na dobrom mestu, Džordž se brine o poslovima u njihovoj kući. On odlučuje gde da uloži novac, trebaju li neke popravke u kući ili u prostranoj bašti, kad je vreme da se kupi nov auto, a vodi brigu i o svim računima. Ona je savršeno sposobna, ali on uopšte i ne razmišlja da je uključi.

Kad je zora već osvetlila nebo i kad su se začuli njegovi oprezni koraci, zapitala se bi li zaista prodao kuću bez njenog pristanka.

Čanti je otvorila vrata roditeljima. „Psssst... Eli još spava, a celog dana je bila strašna. U bašti smo.“

Na prstima su prošli kroz kuću i izašli na pomodno zastrt uzvišeni deo za sedenje. Na stolu od kovanog gvožđa postavljen je uskršnji ručak za osmoro – beli stolnjak, čaše i escajg su, uglačani, lepo blistali na aprilskom suncu. Bilo je neobično toplo. Džini je žalila što nije ponela naočare za sunce.

„Zdravo, Alekse.“ Džordž je prišao da se rukuje sa zetom. Aleks se danas potrudio. Staru majicu je zamenio izgužvanom plavom košuljom, a na Džinino olakšanje, mirisao je na sapun, umesto na boju i ustajali znoj.

„Ko još dolazi?“ pitala je Džini pokazujući na sto.

„Moj najstariji školski drug Mark sa ženom i decom. Neće vam smetati što nismo samo porodično?“ Aleks je zvučao gotovo kao da se brani, kao da izaziva Džini da se ne složi.

„Baš lepo. Ne sećam se da smo ih upoznali, zar ne?“

Čanti je izašla iz kuće s poslužavnikom punim čaša i bocom šampanjca.

„Ne, niste mogli.“ Spustila je poslužavnik. „Pet godina su živeli u Hongkongu. Mark je došao do love i sad su kupili nešto u Dorsetu.“

Džini je ošinula pogledom Džordža jer je najednom bila ubeđena da joj je ovo namešteno. Čanti nije htela da je pogleda u oči. Aleks se pobedonosno smešio.

„Lepo.“ Nije se uhvatila na mamac, ali Aleks nije mogao da odoli.

„Mislili smo da će biti lepo da se povežete preko imovine na zapadu.“

Džini je prihvatila čašu sa šampanjcem pa sela u ležaljku u hladu trešnje. *Ovo je nepravedno*, pomislila je.

„Baš lepo“, ponovila je, ali se njena napetost mogla seći nožem.

Kćerka je čučnula pred nju.

„Mama, Aleks te samo izaziva. Pozvali smo Marka i Rejčel zato što ih nismo videli otkad su se vratili, a ne zbog tatine priče o selidbi.“

Džini se nasmešila, ali se i dalje osećala jadno.

„Nećemo sad o tome, ali jesi li ti zaista tako načisto protiv? Eli bi uživala, znaš... svež vazduh i sloboda. Viđala bi je više nego sada, a što se tiče ostavljanja radnje...“

„Ako je Eli potreban svež vazduh, zašto se ti i Aleks ne preselite u Dorset?“, prasnula je Džini.

Čanti se naoružala strpljenjem. „Ne nerviraj se, mama, znaš da ne mogu da radim kao urednik iz Dorseta, a moram da radim.“

Džini se ujela za jezik pre nego što kaže nešto nepopravljivo za zeta. „I ja moram da radim“, uzvratila je.

„Ovaj, ti *ne moraš*.“

„Finansijski ne, očigledno. Ali moram da radim sebe radi.“ Smešne suze su joj navrle na oči. „Čanti, izgleda da nas je tvoj otac otpisao. Nisam stara, nisam baš u cvetu mladosti, ali u meni još ima života.“

Čanti se osmehnula. „Naravno da ima, mama“, neubedljivo joj je povlađivala. „Izgledaš mnogo mlađe nego što imaš godina. Ali selidba na selo nije propast. Znaš, mnogo njih tamo živi sasvim srećno.“

„Da, da, a ima čak i golf-terena.“

Kćerka joj je izgledala začuđeno. „Svi smo mislili da će ti biti drago da malo usporiš.“

Začulo se zvono, pa Elin plač iz sobe na spratu.

„Idem po nju.“ Izvukla se iz ležaljke i otišla po unuku.

Džini je radnja iznenada dobila drugačije značenje. Kad ju je otvorila u utorak posle Uskrsa, s ljubavlju se zagledala u kutije pirevine i spanaća naređane pred vratima, neizbežnu baricu koja je iscurila iz rashladne vitrine po patosu, mlad paradajz omekšao od truljenja preko noći, beskrajne rokove trajanja koje treba proveriti. A kad je Jola stigla i rekla da je nova devojka dala otkaz i pre nego što je počela da radi, nije ni trepnula. Da, mnogo toga u vođenju prodavnice izaziva razočaranje, ali ona je to volela. To je radila i u tome je bila veoma uspešna.

Ostatak uskršnjeg dana nije progovorila sa Džordžom. Ručak je lepo prošao: jagnjetina je bila savršeno ružičasta, kolač pravi uspeh, Aleksov prijatelj i njegova žena iznenađujuće dragi, s obzirom na to da su Aleksovi prijatelji. A sam Aleks kao da je bio manje napet u njihovom društvu. Međutim, Džini je samo naoko bila prisutna. Niko ne bi shvatio, osim možda njenog pronicljivog zeta, ali to je jedna od retkih radosti zrelosti: to što umeš da se pretvaraš.

U utorak je imala mnogo posla. Svi su se vratili s uskršnjeg odmora pa su ona i Jola jedva imale vremena da dišu sve do posle podne. No dok se smešila i ćaskala s kupcima, slagala police, naručivala isporuke, bila je svesna senke koja se nad taj dan nadvila, kao neki skoro zaboravljen san.

S izvesnim olakšanjem je pročitala poruku od prijateljice Rite: *Teren rezervisan za danas u 5. Ko ne dođe izdajica. Rx.*

Kad je Džini stigla u park Voterlo, tamo je već čekala Rita, visoka, preplanula Južnoafrikanka sportske građe. Naoblacilo se i duvao je hladan aprilski vetar, ali se Rita skinula da prikaže uvek besprekornu tenisku haljinu i blistavobebe patike. Za razliku od nje, Džini je bila u donjem delu sive trenerke i crnoj majici. Na terenu su bile ujednačene. Igrale su svake nedelje, kao da su smrtni neprijatelji.

Rita, koja je mogla da se ispruži i ubitačno da servira, udarala je jače od Džini, ali se kretala sporije. Džini je bila brža po terenu, maštovitija taktičarka i tek nešto preciznija. Godinama nisu mogle da utvrde koja je bolja, pa ih je svaka pobeda radovala i bila im vrlo slatka.

Međutim, danas je Džini stajala nestabilno i posrtala, kao da joj je neko vezao noge.

„Zaboga“, povikala je Rita kad je dobila prvi set. „Probudi se, gospođo L., izgleda kao da igram sama sa sobom.“

Džini se izvinila mahanjem reketom. „Izvini, izvini, nikako da mi krene.“ Ni drugi set nije bio ništa bolji.

Pokupile su stvari pre nego što je istekao sat, pa sele na omiljenu klupu, s pogledom na grad u daljini. Sunce je zalazilo i kupalo park svežom, mekom svetlošću.

„Pričaj“, naredila je Rita.

„Znaš da smo već neko vreme razmišljali o kupovini vikendice.“

Rita je klimnula glavom.

„E pa, Džordž je sebi uvrteo u glavu kako to nije dovoljno. Hoće da proda kuću i da se trajno odselimo iz Londona. Čini mi se da je sasvim ozbiljan, a pridobio je i ostatak porodice. Čanti me je spopala za Uskrs. I Aleks. Svi to smatraju za već gotovu stvar. Prodaj radnju, stara si, ne moraš da radiš, i tako to.“

Rita je frknula. „Skotovi! Ne mogu ti govoriti šta da radiš sa svojim životom.“ Zagledala se prijateljici u lice. „Nećeš valjda da prihvatiš?“

Džini je zavrтела glavom. „Čak se pozivaju na Eli i kažu kako bi njoj prijali svež vazduh i sloboda.“

„Svašta. Nikad se tu ne radi o deci. Džordž neće prodati kuću bez tvog pristanka.“

Rita je bila udata za Bila, koji je radio sve što ona kaže, čak i bez uzdaha.

„Mislim, šta namerava da uradi?“, nastavila je Rita. „Hoće li te odvući za kosu u neku blatnjavu pećinu?“

Džini se nasmejala. „Možda bi ga ti više cenila kad bi to uradio!“

Znala je da Rita podnosi Džordža, čak joj se i dopada, ali nikad nije shvatala što mu Džini toliko popušta.

„Sad ozbiljno, dušo, šta je zapravo rekao?“

Džini je uzdahnula. „Ne smeta mi toliko šta je rekao o selu, već njegov stav prema meni, prema nama. Iskreno veruje da smo stari. To je i rekao. 'Sad kad smo ostarili... neće ti radnja trebati zauvek.' Ubeđena sam da ne voli što ja radim. Računa da, čim se ja dozovem pameti i penzi-onišem, možemo da isplovimo u zalazak sunca i zajedno živimo srećno. U starosti.“

Rita se zasmejala. „O bože.“

„Ne bi ni bilo tako strašno da je samo on, ali kad i rođena kćerka pokuša da te se otarasi, onda počneš da misliš kako u tome mora biti neke istine.“

Pogledala je zabrinutu prijateljicu. „Rita, ne osećam se staro. U dobroj sam formi i puna života. Dobro, umaram se više nego ranije, možda češće zaboravljam, ali mislim da su to samo izgovori, jer sam u životu u različitim razdobljima već bivala i umorna i zaboravna.“

Rita ju je uhvatila za ruku. „Pogledaj me“, naredila je. „Ti, Džini Loson, nisi stara. Sredovečna si – što bi moglo da bude i gore, kad bolje razmislim – ali ni izbliza nisi stara. Ne možeš biti! Istih smo godina.“

Džini joj je stegla ruku.

„Mislim, pogledaj se. Prelepa si. Niko ni na tren ne bi pomislio da se bližiš trećem dobu.“

Obe su se nasmejale. „Mnogo ti hvala.“

„Ozbiljno ti kažem: mogla bi da prođeš za četrdesetosmogodišnjakinju.“

„Pa šta da radim?“

„Ovo i nema veze sa starošću i selidbom na selo, zar ne?“ Rita je neko vreme gledala prijateljicu, a Džini je znala šta će sada reći. „Hajdemo nekud drugde, sledila sam se.“ Riti je retko bilo toplo u klimi koju je zvala „jadnom“.

„Ne počinji“, ljutito je rekla Džini.

„Draga moja, to treba ponovo reći. Prošlog puta me nisi slušala. Zašto... zašto dopuštaš da taj čovek upravlja tobom? Zašto puštaš da mu to uvek prođe? Džini, snažna si, inteligentna žena. Probudi se. Ti ljudi su pokvareni.“

„Koji ljudi... na koga misliš?“

„Na ljude poput Džordža.“ Prijateljica je bez izvinjenja rila dalje dok su išle parkom. „Ti potpuni pasivno agresivni... kompulzivni kontrolori. Kad upoznaš Džordža, pomisliš da je sve med i mleko. Šarmantan je, učitiv, zabavan na miran način.“

Džini je pomislila kako ovo sasvim dobro oslikava Džordža.

„Ali, Džini, on je... ovaj, biću učtiva, on ima problema. Prepametan je da to radi preda mnom, ali ponekad spusti gard. Sećaš li se pre nekoliko nedelja, kad je pokušao da te spreči da piješ, pa te odvukao skoro i pre slatkiša?“

Džini je klimnula glavom.

„Tebi se nije išlo, Bil i ja smo to videli, ali pustila si ga da te natera.“ Rita je očigledno bila razočarana. „Zašto?“

„Zato što... zato što se on tako uznemiri.“

„Uznemiri?“ ispljunula je Rita. „Poslušna si zato što se on *uznemiri*? To je smešno. Zbog čega se uznemirava?“

Džini je zatresla glavom. Stigle su do vrha Hajgejt hila. Tu im se putevi razilaze, te Rita ide kući u zelenoj ulici naspram Kenvuda, a Džini na drugu stranu Trga Pond. Obe su stale na uglu uz autobusku stanicu.

„Ne znam. Takav je Džordž. Nije uvek bio takav.“

Osetila je snažnu želju da prijateljici konačno ispriča za onu noć kad ju je Džordž odbacio, kad se među njima sve nepovratno promenilo. Samo nije htela da dodaje na negodovanje koje je Rita izražavala prema njenom mužu. Nije znala ni kako zapravo da objasni svu veličinu tog događaja posle toliko vremena. S godinama je pomislila da je možda sve preuveličala. Znala je da i drugi parovi često odustaju od seksa pa spavaju u odvojenim sobama, a oni

su već dugo u braku. Ipak je znala i to da se Džordžu tog dana dogodilo nešto značajno. Nešto što nije bio u stanju, čak ni pod pritiskom kojim ga je ophrvala, da joj priča. A sama nije mogla ni da zamisli šta bi to moglo biti.

„E pa“, vedro je primetila Rita, „kad već nije oduvek takav, ne mora ni sad da bude takav, zar ne?“

Džini je slegnula ramenima. „Valjda. Ali ne znam zašto...“

Rita je čekala, ali Džini ništa više nije rekla.

„Slušaj, draga, najvažnije je da nisi stara, da radiš i da nikako ne želiš da ideš na selo. Ovo je, znači, ozbiljno. Kad te odvuče sa sedeljke, to je zamorno, ali nije strašno. Drugo je da te odvuče u Dorset. Ne zaboravi da je selo grozno: puno je blata, hendikepirano što se oblačenja tiče, a u seoskim radnjama kupus koji tamo stoji po osamnaest meseci košta dvostruko više od nacionalnog duga.“

Smejale su se.

„Znači da mu kažem kako nisam stara, kako neću da se odrekнем radnje i kako sigurno neću da pređem na selo.“

„Ura!“ Rita je digla ruku ne bi li je Džini pljesnula po dlanu. „Sad ozbiljno, Džini, krajnje je vreme da zauzmeš stav.“

„Rita, nije on loš... mislim da je to jače od njega“, slabašno je zaključila Džini. Prijateljica joj je zakolotala očima, pa se uputila raskrsnici mahnuvši joj za oproštaj. Torba s opremom joj je ritmički lupkala u leđa.

Kasnije te večeri, dok je sama stajala u kuhinji i spremala salatu za večeru, a Džordž sedeo zatvoren sa satovima, setila se šta joj je tetka Norma rekla o tome što ima šezdeset godina.

Ta tetka joj je očeva jedina sestra, još je živa i nedavno je napunila devedeset, zadovoljna je i nezavisna u kući u Wimblدون. Pčelica brze pameti, oštrih plavih očiju koje je Džini nasledila, za vreme rata je radila za MI 5, pa sama pazila ostarele roditelje.

Kad je napunila šezdeset, oboje su umrli, te je tetka Norma, dotad hrabra usedelica, poznata u parohiji po rukavicama i šeširu, postala izrazito umetnički raspoložena, pa je dnevnu sobu preuredila u atelje i krenula da slika. „Šezdeset godina ti je raj“, rekla je bratanici dok su pile čaj. „Svet je od tebe digao ruke, postaneš praktično nevidljiv, posebno kad si žena. Volim o tome da razmišljam kao o trećem životu. Prvi je detinjstvo, pa odrasla prilagođavanja – posao, porodica, obaveze – a onda, kad svi pretpostave da je sve prošlo i kad se nađeš na početku starosti, nastaje sloboda! Konačno možeš da budeš ono što jesi, a ne što društvo želi da budeš i ne ono što *misliš* da treba da budeš.“

„Zar to nije pitanje generacije?“, upitala je tad Džini. „Mi smo sad oslobođene, od feminističkog pokreta možemo da radimo šta hoćemo.“

Tetka Norma je mudro mrdnula glavom. „Možeš li sad? Možeš li zaista?“ Smešila se zaškiljivši plavim očima. „Čini mi se da su pred tobom i dalje očekivanja... porodica i to.“ Zavrtela je glavom. „Uostalom, šta pa ja znam?“